

BÜNTETI-E GYERMEKEIT AZ ISTEN?

A "büntet" szó /kolodzein/, éppen úgy, mint a "büntetés" szó /kolosis/ kétszer fordul elő az Újtestamentumban, vagyis az Isten Igéje nem sokat foglalkozik ezzel a fogalommal. Többször fordul elő az "igazságot szolgáltat", "igazságszolgáltatás" fogalma. Azonban ez éppen úgy nem azonos a büntetés fogalmával, mint a még többször előforduló "fenyítés" fogalma, mely nem büntetés, hanem nevelés. Sokszor persze a fenyítés a büntetés jellegét viseli magán, mert a bűn nyomán, annak következményeképpen következik el; azonban a cél dönti el, hogy büntetésről, vagy nevelésről van-e szó: mit akar vele Isten elérni. Azt-e, hogy a bűnös lakoljon, vagy azt-e, hogy megtérjen. Ha azt akarja, hogy lakoljon, akkor irgalomra számítani nem lehet. Ha azt akarja, hogy neveljen, akkor a cél elérése után meg kell szűnnie a nevelés eszközének is, tehát a fenyítés forrása az irgalom és az irgalom vet is véget annak. Mostani kérdésünk nem azt veti fel, hogy Isten neveli-e gyermekeit és nevelés céljával alkalmaz-e velük szemben fájdalmas eszközöket, más szóval: "veri-e őket", hanem azt kérdezzük: büntet-e Isten gyermekeinél bosszúból, azért, hogy ezzel a büntetéssel a bűn egyensúlyát megteremtse a igazságossága kielégülést nyerjen. A kérdés az, hogy mikor Isten keze ránk nehezedik, a bosszúálló, engesztelhetetlen Istennel állunk e szemben, vagy egy irgalmas, fájva verő Atyával, kinek kezében csak addig van ott a bot, míg a mi érdekünk azt megkívánja.

Említettem, hogy a "büntet" szó kétszer fordul elő az Újtestamentumban. Csel 4,21-ben a zsidó vezető emberek módot keresnek arra, hogy az apostolokat megbüntessék, de nem találják; tehát nem Isten büntetéséről van szó. 2 Pt 2,9-ben, a későbbi szövegek szerint a 4-ben is, az igazságtalan emberek és a vétkező angyaloknak fogva tartásáról van szó, mely nyilván Isten

büntetése rajtuk. De a fogvatartás mindkét esetben azért történik, hogy a vétkező emberek és angyalok ne tudjanak ártani másoknak. Így tehát a büntetés forrása itt is Isten szeretete, mely óvja, védi az ártatlanokat az ártószándékuaktól. Ezzel szemben a zsidók vezetői nem az ártatlanokat védték, hanem saját hatalmukat, melyet Jézus ügye azzal fenyegetett, hogy igazságtalan visszaéléseikről a lepel lehull s ők bajba jutnak.

A büntetés szó is kétszer fordul elő. Mt 25,46-ban szokorról, akik az ÚR kicsinyeinek nyomorúságán meg nem indulnak, mondja Jézus, hogy "elmennek az örök büntetésre", azaz örökös, meg nem szűnő, pihenés nélküli lakolásra. Az "örök" szó nem végtelent jelent. Talán ez a büntetés is Isten szeretetéből ered, mert ama lakolóknak arra van szükségük, hogy magukhoz térjenek és Isten irgalmára vágy óbredjen bennük. Erről nem elmélkedni, mert könnyen eltéved az ember; de itt sem Isten a gyermekeire használja az ÚR a "büntetés" szót.

1 Jn 4,18-ban nevezetes esettel állunk szemben: "Félelem nincs a szeretetben, mert a tökéletes szeretet kiuzi a félelmet, hiszen a félelemnek büntetése van: aki hát fél, nem lett tökéletessé a szeretetben." Ezzel a hellyel kapcsolatban mindennek előtt azt kell tisztáznunk, hogy János nem isteni tökéletességről, hanem emberek, teremtmények által elérhető tökéletességről beszél, mely teljesebb, hiányosabb mértékben már a bűntestben, már a földi életben is megvalósul. Tehát nem elméleti fejtegetéssel állunk szemben, hanem gyakorlati utmutatással. A szeretetet nem nekünk kell előtornászni magunkból, abból az üres kamarából, hanem be kell fogadnunk, mikor Isten tölti belénk. Némely gyerek nem akarja magába venni a gyógyító tejet, hiába töltik bele, nem ízlik neki. Éppen így van sok

ember a szeretettel. Akinak ízlését elrontotta a mások bajában gyönyörködő pletykálkodó, akinak jól esik, ha másokról rosszat beszélhet; annak nem ízlik Isten szeretete. Tudja hogy szeretni kell, erőlködik is, hogy szeretni tudjon, de csak ecet jön elsavanyodott lelki gyomrából. Mikor Isten szeretetéről hall, az nem tetszik neki s így a lelke szeretetlen, üres marad. Aki Isten szeretetét nem veszi magába, az nem tud bízni, a bajban egyedül érzi magát, mint ahogy ő is egyedül hagyja a bajban azt, akit megszólított. Mikor jól megy a dolga a szeretetlenségnek él, mikor bajba jut, nincs akihez meneküljön, tehát fél a félelem, amely kinnal jár, maga a büntetés. Ez a mondat: "A félelemnek büntetése van" ezt jelenti: a félelemnek büntetés jellege van. A félelem a büntetést hordozza magával, a félelem büntetése a kin. A büntetés tehát itt is az Istennek való ellenállást jelzi s abban a pillanatban szűnik, amelyben az Istennek való ellenállás szűnik, mert amely pillanatban a szeretetlen, rosszindulatú ember megszégyenli magát és Isten szeretetét befogadja, abban a pillanatban véget ér a félelem és annak büntetés jellege is. A szívbe bizalom költözik s a bizalom melegséget, fényt, örömet hoz oda, ahol szellett a félelem kínszáj sebzett. A büntetés ez esetben sarkalló eszköz, ösztöke, mely az Isten ellen és az isteni életirány ellen rugdalózó embertaddig sebzti, amíg az a szerető Istennek oda nem adja magát. A büntetésnek tehát itt is fenytő, nevelő hatása van. Istennek bölcsességéből, szeretetéből ered és csak addig tart, amíg szükség van rá. És nem szükséges, megszűnik.

A magyar fordítás rendszerint bosszúállással fordít egy olyan görög igét és főnevet, melynek egészen más jelentése van s ez a jelentéscsere félrevezető. A görög ekdikein-ről és ekdike-

4

Caia kaja

kézis-ről van szó. A két rokon szó diké-ből ered, mely a világhoz lévő igazságos és bölcs rendnek a görög neve. Istenszszonyként is tisztelték. A dikézis, dikeia szavak ennek az igazságos rendnek az a liál mazását, a földi utakon való eligezodást jelentik. Az ek előszócska az irányt jelzi, melyben a csielekvés mozog. A fenti szavak tehát az igazság előhozását, kiderítését, alkalmazását jelentik. A Sátántól elcsábított hazugságokkal félrevezetett és félrevezetővé tett ember a földi dolgokat úgy összebogozza, hogy élet, társadalmi érintkezés tudomány, művészet, iskolai tanítás és politikai mozgalmak a hazugságtól teljesen átítatódtak és szinte lehetetlenné vált az igazságot kibogozni. Ezért van, hogy mindenki a másik ellében a saját igazát vitatja, s nem veszi észre, hogy álláspontjában az igazság a hazugsággal keverve van. Mindenki csak a ránézve hasznos igazságot látja s a vele összebonyolódó hazugságot nem. Teljesen összekeverte az emberi érdek az igazságot és a hazugságot a törvényhozásban és az igazságszolgáltatásban, melyben mindig az uralkodó emberek, pártok, osztályok érdekeit szolgálják. Divatos jelszó lett a "fennálló rendről" beszélni, mint megfellebbezhetetlen forrásból az igazságnak és nem akarják észrevenni az igazság e bajnokai, hogy a fennálló rend egyesek előnyeit védi, melyek mások kárára valósultak meg. Az igazságot csak Isten látja és öameri teljes mértékben, s részleteiben azok, akik Istentől tanulnak. Isten világkormányzásának célja az elrejtett igazságot előhozni és uralkodóvá tenni.

Lk 18, 3.5 özvegye nem bosszuállást kért a bírótól, hanem az igazság előhozását abból a hazugságtömegből, amely ~~szé~~ ellenfele az özvegy igazát elrejtette. Pál az igazság bírói széke elé készül idézni minden szándékos "melléhallgatást", amely-

lyel a korinthusiak nem akarták az apostolt megérteni, de ehhez a gyülekezet zömének teljes engedelmeskedő készsége kell / parakoó jelenti a hallani nem akarást, mely a dolgoknak mindig melléje megy és hüpakoo jelenti azt a hallgatást, mely az igazságnak kész magát alája vetni; para = mellé, hüpa = alá.
2 Kor 10.6/.

Jel 6,10-ben az égi oltár lábánál váró mártírok a szentek gyilkosaitól hazug vádak alá rejtett igazságnak, a szentek igazságának előhozását kérik, sürgetik Istennél. És Jel 19,2-ben olvassuk, hogy ez megtörtént. Nincs itt sehol szó bosszuról, vagy megtorlásról a bosszu értelmében. Ekd^{ikésis} is ebben az értelemben fordítandó. Lk 18.7,8-ban az Isten választottai igazának ellenfeleikkel szemben vívott harcukból való előhozásáról, felderítéséről van szó. Az igazságot annak ellenfelei különböző igazaknak látszó vádakkal próbálták meggyanúsítani, befeketíteni, megvetendővé tenni. Lk 18,7.8-at így fordíthatjuk: "Az Isten ^{tem} megfogja-e előhozni választottainak igazát, kik nappal-éjjel Hozzá kiáltanak?" "Mondom néktek, meg fogja ezt tenni velük hamar!" Lk 21,22-ben Jézus az igazság előhozásának napjairól beszél, mikor eljön az ideje annak, hogy Isten beleszóljon az emberi történetbe a mindenkinek érdeme szerint megfizessen. Csel 7,24 szerint Mózes az igazságtalankodó egyiptomival szemben az izraelita férfiak igazságot szerzett. 2 Kor 7,11 felsorolja a korinthusiak szomorúságától megindított mozgalmak különböző állomásait: igyekezet, védekezés, bosszenkodás, félelem, kívánczóság, féltékenység, igazságszolgáltatás. Ha az igazságszolgáltatás helyébe a megtorlást, vagy büntetést tesszük, úgy érezzük, ez a cél nem érke meg a nagy lelki megmozdulást; de az igazságosság megvalósítása megéri. 2 Thx 1,8 is sokkal méltóságosabb és

Carla Gyps

Istenhez illőbb lesz, ha az Istent nem ösmerő és az Evangéliumnak nem engedelmeskedő emberekkel szemben bosszúállás vagy megtorlás helyett az igazság felmutatását, igazságszolgáltatást fog magával hozni az újra láthatóan megjelenő Úr. Hasonlóképpen inkább illik az Úr ajkára ez a felkiáltás: "Enyém az igazságszolgáltatás!" mint az "Enyém a bosszúállás!" /Zsidó. 30/. A helytartókat nem bosszúállásra, hanem az igazság kiderítésére rendeli az Isten / 1 Pt 2,14/.

Az Újtestamentum tehát egyetlen helyen sem említi, hogy az Úr övéit büntetné, kivéve János szavát, mely szerint a szeretetlenséggel kapcsolatos félelem büntetéssel jár. Ez azonban nem külön isteni büntetés, hanem általános és egyetemes következménye annak, hogy az ember Isten szeretetét nem fogadja be szívébe. Annak a beszédnek, hogy a földi életben elkövetett minden bűnnek a földi életben büntetését el kell viselnünk, semmi szentírásbeli alapja nincs. Sokszor látjuk ugyan, hogy elkövetett bűneink rossz következményei bekövetkeznek, de Isten gyermekei számára az ilyen következmény nem az isteni harag műve, hanem az isteni szereteté és bölcseségé, amely valami okból, tanítási céllal, nevelés végett megmutatja a megbocsátott bűn következményét. Ez azonban nem mindig következik be a kérő imádságra Isten sokszor el is veszi a bűn büntetését, vagy megszakítja annak fennállását. Jézus vérének hatalma igen korlátozott volna, ha az az isteni haragot nem oltaná ki teljesen és a bűnnel együtt nem törölné el a büntetést is. Isten gyermekének nincs oka félelemre!

A Bibliában rengeteg példát lehet srre találni, hogy Isten az elkövetett bűnt megtorolja és sokszor leghívebb szolgálit is sujtja. Csak három példával akérok foglalkozni a ennek a három esethek fényében vizsgálni a kérdést, hogy övéit bűn-

teti-e az ÚR.

Mózes, mert Isten megharagudott a sivatagban vándorló, engedetlen népre. Isten nem engedte bemenni az ígért följére, hanem csak távolból láthatta azt, ezután meghalt; Isten félretette hű szolgáját. Sok magyarázat és találgatás hangzott el, hogy Mózes mivel érdemelte ki ezt a megszégyenítést, pedig 5 Móz.26-ban Mózes világosan mondja a zsidó népnek: "Megharagudott JAHVE énreám ti miattatok és nem hallgatt meg engem." Mikor ugyanis a bemenetelt kérte /23 v./, Isten Mózeset büntette a népért, miután Mózes maga ajánlotta fel még ezt is, hogy ne a népet irtsa ki, hanem helyette őt törölje ki könyvéből /2 Móz.32,32/. Világos tehát, hogy Mózes büntetése jelképes volt. A népnek az ő példáján kellett szemlélnie Isten szentségét, ki haragját a néppel magát egyé tevő hű szolgájára is kiöntötte. Mózeset Isten gazdagon kárpótolta, mikor még testét is kiragadta a halál hatalmából. Ami a földön büntetésnek látszott, túl Mózes megdicsőülése volt. Isten tehát nem büntette, hanem megdicsőítette szolgáját!

Fordított az eset Dávidnál, kire Isten megharagudott azért a földi, emberi szánításért, hogy megszánlálta népét s meg akart győződni hatalmának nagyságáról /2 Sám.24/. Érdekes, hogy Dávid ~~bűnéért nem Dávid lakol~~ ~~bűnéért nem Dávid lakol~~ amilyen, mint inkább a nép, amelyet az ÚR vagy éhínséggel, vagy ellenség pusztításával, vagy dög-halállal akar sújtani. Dávidot lényegében egyik csapás sem érte volna személyében. A büntetés megint jelképes, példaadó. Isten meg akarja mutatni, hogy milyen ingetág az a hatalom, amelyet Dávid a megszámlolt népben találni vél. Isten itt is tanít és nem büntet.

A harmadik eset a vérfertőző esete, akit Pál kizárt a korinthusi gyülekezetből /1Kor 5/. Bizonyos azonban, hogy a ki-

záráskor a vétkes nem érezte a büntetés sújtó voltát, mert örült annak, hogy megszabadult azoktól, akik tettét állandóan megrótták és kifogásolták. A történet végén a bűntés megbánta amit tett s újra helyre jött minden. A büntetés és a helyreállítás közti idő nehéz volt ugyan, de ez alatt az idő alatt a vétkes nevelődött. Büntetésnek tehát igazán nem lehet mondani a kizárást.

Anániász és Szapphira esetében sem lehet azt állítani, hogy Isten az övéit büntette volna. Helyesebb úgy felfogni a dolgot, hogy az ÚR az aranyról leválasztotta a salakot; gyülekezetéről a bale nem valókat.

Judás esete esete hasonló volt. Semmiképp sem mutatható ki a Szentírásból, hogy Isten az övéit büntetné. Ha ellenben a szenvedésekkel neveli őket, akkor szeretetből és nem haragból, vagy bosszúállásból teszi azt. Sokszor rejtünk az Isten verése a mások bűnei miatt. Sohasem szabad Isten verő kezét büntető kéznek nézni és magunkat a sötétségnek adni oda; hanem a verő, büntető kéz mögött atyai szívet kell látnunk, mely csak addig ver, amig szükség van rá, tehát tanításképpen, próbaképpen, hasznunkra sújt, hogy verő kezével ^{is} áldjon meg. Éppen ezért a bűnt követő állítólagos büntetés sohasem felel meg a bűnnek, hanem mindig megfelel Isten atyai szívének. Isten a nagy operatőr, a nagy sebész: vág, sokszor fájdalmat okoz, hogy a haláltól megmentse, hogy meggyógyítsa. A fájdalmak és szenvedések sötétségben is meg kell őriznünk világos, derűs látásunkat: Isten nem büntet, csak próbára tesz. Isten a mi drága orvosunk!

László